

שיקולים לתכנון מלאי מזון ברפת

מתוך ידיעות "אמבר" לחודש אוקטובר 1985

מאז הפעלת התוכנית הכלכלית אנו עדים למצב בו המחירים ושער המטבעות מוקפאים; לעומתם הריבית במשק גבוהה. אמנם, שיעור הריבית במגמת ירידה אך מאחר והמחירים מוקפאים, ובעיקר של אותן סחורות בהן אנו עוסקים, הרי שהריבית הריאלית מרקיעה שחקים. תופעה זו משפיעה לרעה על כל היצרנים הזקוקים להון חוזר ובכללם ציבור החקלאים.

דף העזר אותו אנו מפרסמים ("נתוני חומרי גלם לידיעת משקים") אינו מבטא נכונה את המצב במשך החודשים האחרונים בכל הקשור למוזונות שיש להחזיק אותם במלאי. זאת משום שהדף מנוהל בדולרים ולוקח בחשבון ריבית דולרית, בעוד מימון דולרי איננו בנמצא היום וההון החוזר ממומן בכסף שקלי יקר. בכדי לתאר את המצב במספרים: עלות אחזקה למשך שלושה חודשים, של מלאי שהיה ברפת ביום 1.7.85, היא 35%. מאחר ובתקופה הנידונה לא חלה התיקרות שקלית במוזונות המסופקים למשק לשימוש שוטף (ללא צורך במלאי) הרי שכל המוזונות אשר עמדו במלאי ברפת עלו למשק הון עתק.

אין ספק שהמצב הנ"ל אינו "נורמאלי" מבחינת המשק הלאומי, וציפיות לתיקונו מנעו מאתנו לשנות את שיטת החישוב בדף העזר, אך יש חשש שתיקונו של המצב יארך זמן רב.

מה שנותר לנו לעשות הוא לבחון כיצד עלינו לנהוג בכדי להקטין את עלות ההזנה הנובעת

מגובה הריבית. אגב, חשבון הריבית של המשק מתנהל במרוכז ואין אפשרות קלה לזיהוי הגורמים אשר גוררים תשלומי ריבית לבנקים, לגרנות ולתנועות, אבל העובדה שלרפת לא מגיעים חשבונות ריבית אינה מעידה על כך שהמשק אינו משלם ריבית שנגרמת מהפעילות ברפת. על פי כל התחזיות המתפרסמות, בעתיד הנראה לעין לא צפויה התיקרות של גרעיני מספוא. סביר להניח שמגמה זו תשפיע גם על שאר המוזונות המרוכזים אשר מתחרים בגרעינים ובתערובת.

מתוך כל הנתונים הנ"ל מומלצת התנהגות, אשר מעדיפה מוזונות באספקה שוטפת על פני יצירת מלאים של מוזונות.

אין ספק שרפתות אין יכולות לנתר כליל על מוזונות כגון שחת ותחמיץ אשר אין מהם אספקה שוטפת, אך בתכנון המלאים יש לקחת בחשבון את העלות הגבוהה של החזקתם. אם ניתן, עדיף לרכוש מלאים בכמויות קטנות מספר פעמים בשנה על פני מלאי לכל השנה.

קליפות בוטנים – ערכן במוזון

מספר משקים שלחו דוגמאות של קליפות בוטנים למעבדה לשם בדיקה. בדרך כלל חומר זה אינו מופיע בטבלאות של מוזונות ונחשב לחומר ריפוד. בכל זאת נביא נתונים מכמה מקורות והם רק מחזקים את הדעה שקליפות בוטנים מתאימות יותר כריפוד מאשר כחומר מזון (הנתונים בחומר יבש):

המקור	חלבון	שומן (מיצוי אתרי)	תאית	אפר	ADF	NDF	ליגנין	כלל חומרים נעכלים	אנ' נטו / מגק"ל / ק"ג	לחלב	לגדילה
1	7.8	2.0		4.0	65.0	74.0	23.0	22	0.430		0
2	7.3	1.3	65.4	4.8			28.7	18.3	0.328		0

1. Van Soest, Fox, Mertens & Sniffen in Proceedings 1984 Cornell Nutrition Conference.
2. Atlas of Nutritional Data on United States and Canadian Feeds 1971.